

รายงานสถานการณ์ประมงยุโรปเดือนมกราคม 2560¹

ปิติชาติ ไชยเสนา
เศรษฐกรปฏิบัติการ

ภาพรวมสถานการณ์ประมงยุโรป

โดยทั่วไปยอดขายสินค้าประมงช่วง 2 เดือนแรกปี 2560 ในยุโรปไม่สูงนัก แต่ในช่วงต้นปี 2560 ปีนี้ ความต้องการในยุโรปกลับสูงขึ้นอย่างมาก เนื่องจากผู้ค้าคาดการณ์ว่าตลาดจะขาดแคลนในช่วงเดือนที่จะตามมาต่อจากนี้ ส่งผลให้ราคาสูงขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับแนวโน้มราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการทำประมงสูงขึ้น และจะส่งผ่านไปยังราคาของผู้ค้า ค่าเงินยูโรอ่อนค่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการค้าขายสัตว์น้ำในยุโรปในขณะนี้ เนื่องจากตลาดอื่นๆ อย่างเช่นสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และจีน สามารถแข่งขันกับผู้ซื้อสัตว์น้ำจากยุโรปได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้ราคาสัตว์น้ำในยุโรปสูงขึ้นต่อไป โดยสินค้าสัตว์น้ำชนิดหลักรวมทั้งกุ้ง มีราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ในปี 2559 ราคาต่ำเกือบตลอดทั้งปี

ปลาหน้าดิน (Ground fish)

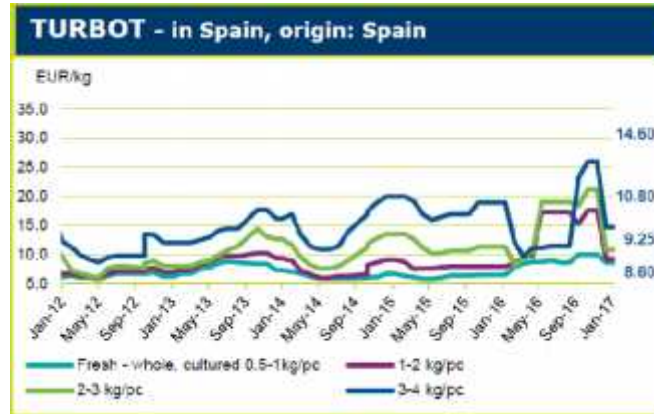
การจับปลาคอดในโปแลนด์ในฤดูกาลนี้มีปริมาณต่ำ และความต้องการลดลง ส่งผลให้ระดับราคาลดลง ปลาคอดหมักเกลือแบบเป็นชิ้น (fillet) ที่ทำจากวัตฤติบปลาแซ่แข็ง (Gadus macrocephalus) มีราคาสูงขึ้น และคาดว่าจะสูงขึ้นต่อไป ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เหมือนปีก่อนๆ ที่ความต้องการสินค้าปลาคอดจะไม่สูงในเดือน มกราคม

แผนภูมิที่ 1 แนวโน้มราคาปลาคอดที่มาจากทะเลบอลติกในตลาดโปแลนด์

ความต้องการวัตฤติบจากจีน ญี่ปุ่น และ ยุโรป สูงกว่าปกติอย่างมาก และจะสูงต่อเนื่องไปในเดือนต่อไป ปริมาณปลาคอดหมักเกลือเป็นชิ้นที่ทำจากวัตฤติบปลาคอดสด (Gadus morhua) จากหมู่เกาะฟาโรและไอซ์แลนด์ มีจำกัดในขณะนี้ เนื่องจากความต้องการผลิตภัณฑ์ปลาคอดแปรรูปมีปริมาณสูงส่งผลให้ราคาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

¹ European Price Report Issue 1/2017, January 2017. Rome, Italy.

แผนภูมิที่ 2 แนวโน้มราคาปลาตาเดียวเพาะเลี้ยงในตลาดสเปน

ปลาทูน่า (Tuna-Billfishes)

ราคาปลาทูน่าในเดือนมกราคมสูงขึ้น เนื่องจากการจับลดลงในทุกมหาสมุทร แต่ราคาในตลาดสเปนและอิตาลีมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีความตกลงการค้ากับกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ทำให้ปลาปริมาณมากเข้าสู่สหภาพยุโรปด้วยอัตราภาษีเป็นศูนย์

การทำประมงทูน่าทางฝั่งตะวันตกและแปซิฟิกตอนกลางยังคงเป็นไปอย่างล่าช้า และมีการทำประมงได้ปริมาณน้อยส่งผลให้ราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โรงงานแปรรูปที่ไทยรายงานว่าวัตถุดิบยังคงอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากได้รับปริมาณปลาเสริมมาจากมหาสมุทรอินเดีย การห้ามจับสัตว์น้ำในเขตแปซิฟิกตะวันออกรอบที่สองของ IATTC² มีผลถึงวันที่ 18 มกราคม 2560 อย่างไรก็ตามปริมาณการจับปลาทูน่าท้องแถบ (skipjack) จากเรือที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ข้อบังคับดังกล่าวรายงานว่าปริมาณการจับอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี ขณะที่การจับปลาทูน่าครีบเหลือง (yellowfin) ยังได้ปริมาณน้อย โรงงานแปรรูปท้องถิ่นรายงานว่าปริมาณวัตถุดิบคงเหลือยังมีเพียงพอ ถึงแม้ว่าปลาทูน่าท้องแถบและปลาทูน่าครีบเหลืองจะมีราคาสูงขึ้นก็ตาม

แผนภูมิที่ 3 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบจากกรุงเทพฯ และเอกวาดอร์

จากการห้ามการทำประมง ที่ใช้อุปกรณ์ช่วยทำประมงประเภทเครื่องมือล่อปลา (Fish Aggregating Device : FADs) เป็นเวลาสองเดือนในมหาสมุทรแอตแลนติก เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2560 ที่ผ่านมา มีรายงาน

² IATTC Inter-American Tropical Tuna Commission คณะกรรมาธิการทูน่าเขตทวีปอเมริกา

ว่าปริมาณการจับและวัตถุดิบสำหรับแปรรูปอยู่ในระดับปานกลาง และมีการคาดการณ์ว่าปริมาณการจับจะลดลงในช่วงที่ห้ามการทำประมง ทำให้ราคาปลาทูน่าท้องแถบและครีบเหลืองสูงขึ้น ขณะที่ราคาปลาทูน่าปรั่งสุกลดลง เนื่องจากมีทูน่าจากเอกวาดอร์เข้ามาภายใต้การให้โควตาที่ภาษีเป็นศูนย์

แผนภูมิที่4 แนวโน้มราคาเนื้อปลาทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบเหลืองในตลาดสเปนและอิตาลี

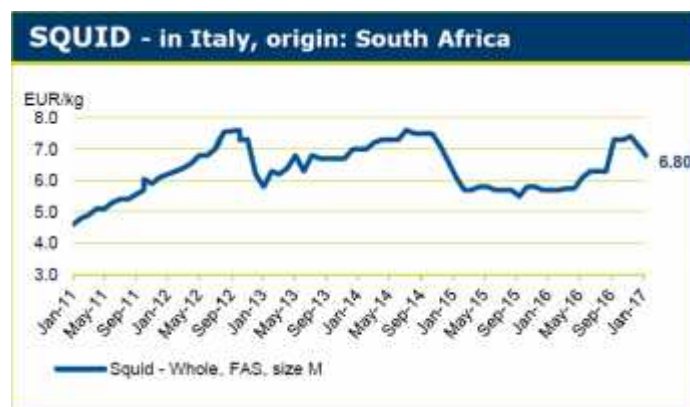
ปลาผิวน้ำขนาดเล็ก (Small pelagic)

ปลาแฮร์ริงมีปริมาณต่ำในเดือนนี้ ส่งผลให้ราคาปลาในตลาดโปแลนด์สูงขึ้น ขณะที่ผลผลิตปลาหลังเขียวขนาดเล็ก (sprat) มีปริมาณต่ำแต่ราคายังคงที่ ราคาปลาแฮร์ริงแบซิฟิกที่ตลาดวลาดีวอสต์ก็ลดลงเนื่องจากมีผลผลิตสูง ขณะที่มอสโคว์รายงานว่ามีความต้องการสูงและให้ราคาสูงโดยเฉพาะปลาขนาดใหญ่

หมึก (Cephalopods)

โดยทั่วไปปริมาณการบริโภคหมึกจะต่ำลงในช่วงเดือนแรกของปี มีรายงานว่าหมึก (octopus) ขึ้นท่าที่อินโดนีเซียปริมาณต่ำทั้งที่สภาพอากาศดีขึ้น แต่ยังคงมีการจับได้ปริมาณน้อย ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change)

ในแอฟริกาใต้หมึก (loligo) มีผลผลิตดีมาก แต่ราคาลดลงน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้เนื่องจากไม่มีหมึกจากแหล่งอื่นเข้ามาเสริม ตามปกติตลาดหมึกยุโรปในช่วงเทศกาลค่อนข้างคงที่ แต่ในปีนี้มีสินค้าเข้ามามากเนื่องจากมีความต้องการสูง และปีนี้กระแสลมทางตะวันออกเฉียงใต้ทำให้หมึกตามแนวชายฝั่งวางไข่ได้ดี หลังจากที่ได้ผลผลิตไม่เต็ม 3 ปี ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีกำไรสูงขึ้น อย่างไรก็ตามขณะนี้ราคาปลาลดลงจากราคาสูงมากในช่วงปลายปี 2559

แผนภูมิที่5 สถานการณ์ราคาหมึกจากแอฟริกาใต้ในตลาดอิตาลี

กุ้ง (Crustaceans)

วัตถุดิบกุ้งจากอินโดนีเซียมีปริมาณต่ำมาก เนื่องจากผู้เพาะเลี้ยงลังเลที่จะเพิ่มการเลี้ยงจากอัตราการล้มเหลวสูง ปริมาณผลผลิตจากการจับครั้งล่าสุดได้ผลผลิตไม่ดี คาดว่าปริมาณผลผลิตจะต่ำไปจนถึงปลายเดือนมีนาคม โดยภาพรวมราคากุ้งลดลง เนื่องจากปริมาณความต้องการต่ำลง กุ้งจากอาร์เจนตินาเข้าสู่ตลาดอิตาลีและสเปนปริมาณมาก และเป็นสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมการขายในห้างสรรพสินค้า

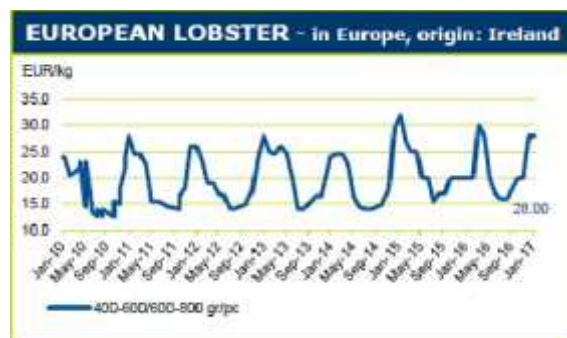

แผนภูมิที่ 6 สถานการณ์ราคากุ้งแดงจากอาร์เจนตินา

แผนภูมิที่ 7 สถานการณ์ราคากุ้งขาวจากเอกวาดอร์

ราคาปูและกุ้งล็อบสเตอร์สูงขึ้นไปถึงจุดที่ราคาสูงสุดในรอบปี ราคาเดือนมกราคมอยู่ที่ 28 ยูโรต่อกิโลกรัม โดยราคาเริ่มสูงขึ้นมาตั้งแต่ช่วงเทศกาลคริสต์มาสต่อเนื่องไปจนถึงช่วงปีใหม่ ซึ่งในเดือนมกราคมนี้ในยุโรปยังไม่มีผลผลิต ฤดูกาลของกุ้งล็อบสเตอร์แช่แข็งจากแคนาดาใกล้จะสิ้นสุดลง จากที่มียอดขายจะสูงสุดในช่วงคริสต์มาส และมีการตกลงซื้อขายไว้ก่อนหน้านี้เป็นเวลานาน ในปี 2559 การจับล็อบสเตอร์มีปริมาณต่ำ ปริมาณล็อบสเตอร์ที่มีอยู่ในสต็อกลดลง ขณะเดียวกันมีรายงานว่าราคาล็อบสเตอร์มีชีวิตสูงขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศไม่ดีเป็นเวลานาน และมีความต้องการสูงจากตลาดจีน สำหรับช่วงเทศกาลตรุษจีน

แผนภูมิที่ 8 สถานการณ์ราคาปูโรเปียนล็อบสเตอร์จากไอร์แลนด์

หอยสองฝา (Bivalves)

ในยุโรปยังคงมีผลผลิตหอยแมลงภู่มุขุฝรั่งเศส (French Bouchot mussel) หอยกะพงเมดิเตอร์เรเนียน (Spanish galloprovincialis) หอยแมลงภู่มุขุของเนเธอร์แลนด์ (Dutch bottom mussel) และ หอยแมลงภู่อิทธิช ผลผลิตหอยแมลงภู่มุขุและคัตซ์ผ่านช่วงที่มีผลผลิตสูงสุดไปแล้ว และคาดว่าผลผลิตจะลดลงตลอดไตรมาสแรกในปี 2560

หอยนางรมได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงคริสต์มาสตามธรรมเนียมการเฉลิมฉลอง โดยเฉพาะในฝรั่งเศส มีการบริโภคสูง และมีการส่งเสริมการขายร่วมกับสินค้าสำหรับเทศกาลอื่นๆ อย่างเช่น แซลมอนและ ฟิวกราส์ จึงถือได้ว่าหอยนางรมเป็นอาหารอีกชนิดที่ได้รับความนิยมในการใช้เป็นอาหารสำหรับเทศกาลเฉลิมฉลอง ขณะที่เดือนมกราคม เป็นช่วงที่ผ่านช่วงที่มียอดขายสูงไปแล้ว ความต้องการลดลง และคาดว่าราคาน่าจะลดลงตามไปด้วย

ปลาแซลมอน (Salmon)

ช่วงต้นปี 2560 ผู้เลี้ยงปลาแซลมอนแอตแลนติกในยุโรป ได้รับรายได้สูงขึ้นทำลายสถิติ ถึงแม้จะคาดการณ์ว่ามีความไม่แน่นอนจากปรากฏการณ์สพรายบูม ซึ่งจะคงอยู่ต่อไปอีก 12 เดือน รายงานจากสมาคมอาหารทะเลนอร์เวย์ Norwegian Seafood Council (NSC) แจ้งว่าในปี 2559 มูลค่าส่งออกปลาแซลมอนและปลาเทราต์ จากนอร์เวย์มีมูลค่าเกือบ 7 ล้านยูโร สูงขึ้นร้อยละ 29 จากปี 2558 รายได้ที่สูงขึ้นมาจากราคาที่สูงขึ้นมากกว่าปริมาณที่เพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณส่งออก 53,340 ตัน ลดลงจากปี 2558 ร้อยละ 5 แสดงให้เห็นว่าปริมาณแซลมอนไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ดัชนีราคาแซลมอนของ NASDAQ³ สูงเกิน 80 นอร์เวเจียนโครน (ประมาณ 9.5 เหรียญสหรัฐ) ต่อกิโลกรัม ถึง 2 ครั้งในปี 2559 ตอนกลางปีหนึ่งครั้ง และอีกครั้งตอนปลายเดือนธันวาคม เนื่องจากเป็นความต้องการตามช่วงเวลา (seasonal demand) ทำให้ราคาในช่วงนั้นสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ในสัปดาห์แรกของปี 2560 รายงานแจ้งว่าความต้องการลดลงบางส่วน เนื่องจากเป็นช่วงสิ้นสุดเทศกาล และผู้ค้าเห็นว่าราคาปลาแซลมอนจากนอร์เวย์สูงเกินไป สหราชอาณาจักรมีผลผลิตปลาแซลมอนต่ำ และค่าเงินปอนด์อ่อนค่า ราคาปลาแซลมอนจากสหราชอาณาจักรจึงยังไม่ลดลงในขณะนี้ ทำให้ฟาร์มปลาแซลมอนได้รับรายได้เพิ่มจากราคาที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้ยอดขายในตลาดสหรัฐฯ ลดลง แต่ไปชดเชยกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากสหภาพยุโรปและเอเชีย

โดยภาพรวมราคาตลาด (spot price) ลดลงชั่วคราวในช่วงต้นปี ซึ่งเป็นเรื่องปรกติ แต่ในระยะยาวระดับราคาที่จุดสมดุลระหว่างปริมาณและความต้องการจะยังคงสูง ขณะที่อุตสาหกรรมยังคงจับตาการพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และกำไรจากการเพาะเลี้ยงแซลมอนในปัจจุบัน จะทำให้บริษัทผู้เพาะเลี้ยงแสวงหาพื้นที่ และโอกาสในการขยาย จะเห็นได้จากมีโครงการใหม่เกิดขึ้นในไอร์แลนด์และไอซ์แลนด์ ขณะที่หน่วยงานราชการของสกอตแลนด์กำลังพิจารณาทบทวน การจำกัดปริมาณผลผลิต เพื่อให้อุตสาหกรรมเติบโตมากขึ้น ด้านตลาดมีความกังวลจากผลกระทบทางด้านผู้บริโภค เนื่องจากวัตถุดิบมีต้นทุนสูง ซึ่งจะกระทบตลอดโซ่อุปทานในปีหน้า เป็นผลจากความต้องการปลาแซลมอนเพิ่มขึ้นด้วยอัตราเร่ง

3

NASDAQ (National Association of Securities Dealers Automated Quotation) ก่อตั้งในปี 1971 เป็นตลาดหุ้นที่ซื้อขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งแรกของโลก

ปลาเทราต์ (Trout)

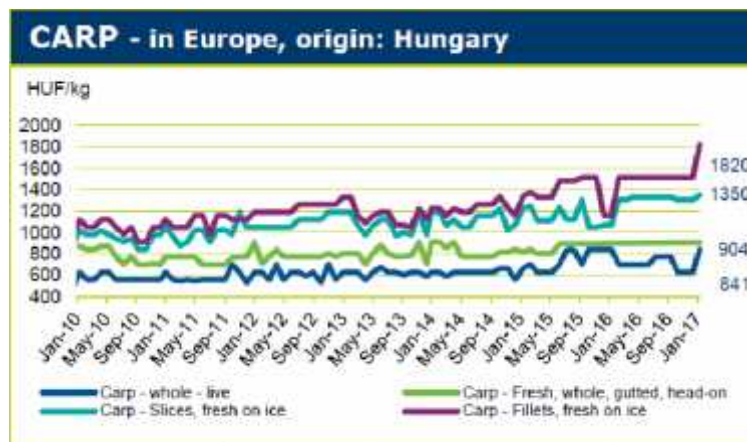
สมาคมอาหารทะเลนอร์เวย์ Norwegian Seafood Council (NSC) รายงานว่ามูลค่าส่งออกปลาเทราต์จากนอร์เวย์ในปี 2559 มีมูลค่า 465 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นปริมาณ 68,227 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 29 มูลค่าที่สูงขึ้นในปี 2559 มาจากระดับราคาที่สูงขึ้น สำหรับปลาเทราต์แบบทั้งตัว การห้ามนำเข้าสินค้าของรัสเซียทำให้นอร์เวย์ต้องหาตลาดใหม่สำหรับปลาเทราต์เพาะเลี้ยง ทำให้มีตลาดที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการปลาเทราต์นอร์เวย์สูงขึ้นจนมีปริมาณจากบ่อเลี้ยงลดลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การจัดการความเสี่ยงที่ดีขึ้นประกอบกับความต้องการจากตลาดใหม่ที่สูง ทำให้ปลาเทราต์ราคาสูงขึ้น ในทัศนะของผู้เลี้ยง คาดว่าราคาจะสูงขึ้นในระยะยาว

แผนภูมิที่ 9 สถานการณ์ราคาปลาเทราต์หน้าฟาร์มในอิตาลี

ปลาน้ำจืด (Freshwater fish)

ฤดูกาลการบริโภคปลา carp ได้สิ้นสุดลง การบริโภคลดลงในเยอรมันและฮังการีซึ่งเป็นสองประเทศหลักที่นิยมบริโภคปลาชนิดนี้ในยุโรป ราคาจึงกลับไปสู่ที่ระดับปกติ การส่งเสริมการขยายชุด ขณะที่ราคาปลาน้ำจืดอื่นๆยังคงที่ ยกเว้น Nile perch ซึ่งประสบปัญหาเรื่องผลผลิตตกต่ำ จึงทำให้ราคายังคงสูงขึ้นต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 10 สถานการณ์ราคาปลา carp จากฮังการี

ปลากะพงขาว (Seabass) ปลาทะเพียนทะเล (Seabream) และปลา Meagre⁴

ราคาปลากะพงและปลาทะเพียนทะเลยิ่งลดลงในปี 2559 เนื่องจากมีปริมาณปลาเข้าสู่ตลาดมากกว่าที่คาด และจะมีปริมาณสูงขึ้นต่อไปอีก 2-3 ปี ในปี 2558 มีการลดการผลิต แต่ต่อมาธุรกิจขยายการผลิตเนื่องจากราคาตลาดดึงดูดให้ผู้เลี้ยงเพิ่มการผลิต ทำให้สถานการณ์ตลาดไม่คงที่อีกครั้ง กรีซ สเปน และตุรกีเพิ่มการส่งออกอย่างมากในปี 2559 โดยการสต็อกสัตว์น้ำวัยอ่อนไว้จำนวนมาก ซึ่งจะทำให้ผลผลิตสูงขึ้นอย่างมากในอีกสองปีข้างหน้า ราคาปลาทะเพียนทะเลได้รับผลกระทบจากสินค้าล้นตลาดจากผลของการเพิ่มการส่งออกจากตุรกี และไม่มีตลาดทางเลือกใหม่ๆ เหมือนปลากะพง ปลาทะเพียนทะเลสดขนาดกลางในอิตาลีราคาลดลง 50 เซนต์ต่อกิโลกรัม เมื่อเดือนธันวาคมที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ทำให้ราคาลดลงไปสู่ระดับต่ำสุดของปี แต่ราคาจะเริ่มสูงขึ้นในช่วงกลางปี อย่างไรก็ตามในการป้องกันสินค้าล้นตลาดจนนำไปสู่วิกฤติสำหรับผู้เพาะเลี้ยง ที่ยังคงทำได้เพียงแค่คุ้มทุนอยู่ในขณะนี้ ผู้ผลิตต้องลงทุนด้านเวลาและพยายามลดต้นทุนการเพาะเลี้ยง ขณะเดียวกันควรพิจารณาตลาด และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อให้มีความต้องการมากพอ มาดูดัชนีปริมาณผลผลิตที่ยังคงล้นเกินอยู่

แผนภูมิที่ 11 สถานการณ์ราคาปลากะพงขาวและปลาทะเพียนทะเลจากกรีซในตลาดอิตาลี

⁴ ปลา Meagre เป็นปลากินเนื้อ อาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำตามชายฝั่งบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งแต่ฝรั่งเศส ถึงเซเนกัล และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน